

Gemeenschappelijke opmerkingen van de niet-gereguleerde netgebruikers in het kader van de consultatie van Elia over het voorstel voor een aangepast Federaal Technisch Reglement (FTR)

Brussel, 16 april 2018

1. Inleiding

1.1. Consultatie van Elia over het voorstel voor een aangepast FTR

Elia organiseert een consultatie over het voorstel voor een aangepast FTR. De consultatie loopt van 15 maart 2018 tot en met 16 april 2018.

De niet-gereguleerde netgebruikers verwelkomen deze consultatie en wensen Elia te bedanken om de stakeholders de mogelijkheid te bieden om hun opmerkingen over te maken. Dit document bevat de gemeenschappelijke opmerkingen van de niet-gereguleerde netgebruikers: deze opmerkingen zijn niet vertrouwelijk.

1.2. Gemeenschappelijke opmerkingen van de niet-gereguleerde netgebruikers

Gelet op het belang van de herziening van het FTR wensen de niet-gereguleerde netgebruikers in het kader van deze consultatie een aantal gemeenschappelijke opmerkingen over te maken.

Deze gemeenschappelijke opmerkingen zijn opgesteld en worden gedragen door de volgende federaties, in alfabetische volgorde:

- Belgian Offshore Platform,
- Belgian Demand Response Association,
- Cogen,
- Edora,
- FEBEG,
- Febeliec,
- ODE.

Om praktische redenen zal verder in dit document naar bovenstaande federaties van niet-gereguleerde netgebruikers verwezen worden als 'de netgebruikers'.

2. Belang van de herziening van het FTR

Voor de netgebruikers is een positief investeringsklimaat een absolute prioriteit. De netgebruikers verwachten dan ook dat het aangepast FTR leidt tot een stabiel regelgevend kader met zo weinig mogelijk risico's en kosten voor de netgebruikers zodat de impact op het investeringsklimaat bij de netgebruikers tot een minimum wordt beperkt, zonder evenwel de veiligheid van het net in het gedrang te brengen.

Om deze reden wensen de netgebruikers dan ook de aandacht te trekken op de volgende elementen:

- Verdeling van risico's en kosten:

De herziening van het FTR is een evenwichtsoefening in het verdelen van risico's en kosten tussen de netgebruikers en de netbeheerders. De netbeheerders wensen zoveel mogelijk veiligheid en marges in te bouwen voor het beheer van hun net: zij hebben daarom belang bij het opleggen van strenge technische vereisten aan de netgebruikers. De netgebruikers willen alle bijkomende kosten en risico's – die het gevolg zijn van een verstrenging van de technische vereisten of van wijzigingen aan het FTR – tot een minimum beperken, zonder evenwel de veiligheid van het net in het gedrang te brengen.

De netgebruikers wensen bovendien te benadrukken dat zij actief zijn in een concurrentiële markt die groter is dan het toepassingsgebied van het FTR en dat bijkomende kosten of risico's een onmiddellijke impact hebben op hun rentabiliteit en hun investeringsbeslissingen. De

netbeheerders daarentegen zijn gereguleerde bedrijven: zij zijn niet blootgesteld aan een economisch risico want ze kunnen een verhoging van de risico's en kosten via hun tarieven doorrekenen aan de netgebruikers.

– Structuur van het FTR:

De structuur van het FTR en vooral de afweging welke rechten en plichten in het FTR – een Koninklijk Besluit – worden opgenomen dan wel in een ander regelgevend document (bv. *terms & conditions*, contracten, ...), zal in grote mate bepalen of het FTR zal leiden tot een stabiel regelgevend kader voor de netgebruikers.

Het uitwerken van de structuur van het FTR en het invullen van het FTR houdt dus in dat een antwoord moet geboden worden op de volgende vragen:

- Welke rechten en plichten worden uit het FTR gehouden om ze flexibel te laten evolueren met de marktomstandigheden en welke worden in het FTR opgenomen om rechtszekerheid te bieden?
- Laat het FTR toe om *ad hoc* oplossingen uit te werken of net niet met het oog op het garanderen van een gelijk speelveld?
- Wordt het FTR opgevat als een allesomvattend referentiedocument of worden enkel de strikt gezien noodzakelijke rechten en plichten gedefinieerd?
- Zal het FTR maximaal verwijzen naar de Europese Networkcodes of worden alle bepalingen uit de Europese Networkcodes overgenomen in het FTR?
- Bevat het FTR enkel de belangrijkste basisprincipes of worden ook heel wat gedetailleerde modaliteiten van alle rechten en plichten mee opgenomen?
- Beperkt de herziening van het FTR zich tot beperkte aanpassingen, namelijk de aanpassing aan de Europese Networkcodes en de wijzigingen geïdentificeerd in de Elia Users' Group (*wish list*), of wordt heel het FTR grondig herschreven?

Bovenstaande elementen maken duidelijk dat de beleidsmakers voor een moeilijke evenwichtsoefening en een maatschappelijke afweging staan. De netgebruikers pleiten ervoor dat gestreefd wordt naar een maximalisatie van de maatschappelijke welvaart en het bewaren van een positief investeringsklimaat bij de netgebruikers, d.w.z. een zo stabiel mogelijk kader met zo weinig mogelijk bijkomende risico's en kosten voor de netgebruiker.

3. Opmerkingen over het proces tot herziening van het FTR

3.1. Evaluatie van het afgelegde proces

De procedure voor het opstellen van het FTR staat beschreven in artikel 11 van de Elektriciteitswet: 'Na advies van de commissie en overleg met de netbeheerder stelt de Koning een technisch reglement op voor het beheer van het transmissienet en de toegang ertoe'. Ook al organiseert Elia overleg over het FTR binnen de Elia Users' Group, de Elektriciteitswet voorziet geen formele rol voor de netgebruikers. Begin 2017 heeft de Directie Energie van de Federale Overheidsdienst Economie de netbeheerder, Elia, uitdrukkelijk gemandateerd om een voorstel van FTR uit te werken.

De netgebruikers hebben begrip voor de beslissing van de Directie Energie, maar wensen er op te wijzen dat Elia geen neutrale partij is. Elia heeft er immers een direct belang bij – zowel bij het implementeren van de Europese Networkcodes als bij het actualiseren van het FTR – om, enerzijds, strenge technische vereisten op te leggen aan de netgebruikers en, anderzijds, zoveel risico's en kosten te verschuiven naar de netgebruikers.

De netgebruikers wensen Elia niettemin te bedanken en te feliciteren voor de geleverde werk: Elia heeft immers duidelijk aangetoond om over de nodige middelen en technische expertise te beschikken om –

binnen een kort tijdsbestek – een volledig voorstel voor aangepast FTR te kunnen uitwerken. De netgebruikers erkennen ook dat Elia maximale inspanningen gedaan heeft om de netgebruikers – via de Elia Users' Group, werkgroepen, informatiesessies, ... – te betrekken bij en te informeren over de aanpassingen aan het FTR.

De netgebruikers wensen niettemin de volgende kanttekeningen te plaatsen bij het afgelegde proces:

- de hoge frequentie van de werkgroepen en van de aanpassingen aan de ontwerp teksten maakten het de netgebruikers moeilijk om tijdig en adequaat te reageren op de voorstellen;
- het is niet mogelijk gebleken om alle concrete opmerkingen en suggesties van de netgebruikers in detail te bespreken;
- sommige voorstellen zijn onvoldoende onderbouwd met cijfermateriaal of kostenbatenanalyses, bijvoorbeeld de technische vereisten inzake ROCOF;
- de voorstellen van Elia gaan duidelijk verder dan enkel de aanpassing van het FTR aan de Europese Networkcodes en de wijzigingen geïdentificeerd in de Elia Users' Group:
  - in het kader van de implementatie van de Europese Networkcodes heeft Elia voorstellen voor technische vereisten uitgewerkt, bijvoorbeeld voor opslag, waar dit niet voorzien is door de Europese Networkcodes;
  - Elia heeft ook een aantal voorstellen in het FTR opgenomen die niet geïdentificeerd waren in de Elia Users' Group (*wish list*) en die ook niet eerder uitvoerig besproken zijn in de Elia Users' Group, bijvoorbeeld de regeling over het stormrisico;
- omwille van de vele wijzigingen is er enkel een voorstel voor een nieuw aangepast FTR beschikbaar waardoor het moeilijk is om na te gaan waar het voorstel van nieuw FTR precies verschilt van het bestaande FTR; op dit moment is er bovendien ook geen Memorie van Toelichting voorhanden waardoor het niet mogelijk is om de volledige impact of bedoeling van alle wijzigingen te vatten.

3.2. Aandachtspunten voor het verder verloop van het proces

Gelet op de belangen die op het spel staan en gelet de kanttekeningen bij het tot nu toe afgelegde traject voor de herziening van het FTR wensen de netgebruikers een aantal aanbevelingen te formuleren voor het verder verloop van het proces.

Afwikkeling van de consultatie door Elia

De netgebruikers verzoeken Elia om een antwoord te bieden op **alle** opmerkingen die in de consultatie zijn opgeworpen, niet in het minst omdat niet alle opmerkingen van de stakeholders konden besproken worden tijdens de werkgroepen en omdat Elia zelf ook herhaaldelijk aangaf er de voorkeur aan te geven dat bepaalde punctuele opmerkingen enkel via de consultatie zouden overgemaakt worden zonder deze eerst in detail te bespreken tijdens de werkgroepen.

De netgebruikers verwachten dan ook dat het consultatierapport voor elk van de opmerkingen aangeeft om welke reden de opmerking al dan niet weerhouden werd.

Transparantie in het verdere verloop van het proces

De netgebruikers dringen ook aan op verregaande transparantie in het verdere verloop van het proces, in het bijzonder over de verdere evolutie van de teksten van het FTR.

In het kader van de consultatie van Elia hebben de netgebruikers kennis kunnen nemen van de initiële voorstellen van Elia. De netgebruikers zouden ook graag geïnformeerd worden – zoals in het verleden reeds werd toegezegd – over de verdere wijzigingen die de Directie Energie – voor en na advies van de CREG, en eventueel na overleg met Elia en/of andere stakeholders – aanbrengt aan de teksten.

De netgebruikers zouden het ook op prijs stellen, mocht de Directie Energie hen contacteren voor feedback of eventueel zelfs een nieuwe beperkte consultatie organiseren voor wijzigingen die hen aanbelangen of die een grote impact op hen hebben.

Grondige analyse en belangenafweging door de CREG, de Directie Energie en de beleidsmakers

Omdat de initiële voorstellen tot aanpassing van het FTR worden opgesteld door een betrokken partij, vinden de netgebruikers het uitermate belangrijk dat de CREG, de Directie Energie en de beleidsmakers de voorstellen opnieuw grondig analyseren en opnieuw alle belangen grondig tegen elkaar afwegen. De netgebruikers stellen het op prijs dat vertegenwoordigers van de CREG en de Directie Energie reeds hebben deelgenomen aan de werkgroepen en zich zo dus reeds een goed beeld hebben kunnen vormen van de prioriteiten en belangen van alle betrokkenen.

De netgebruikers dringen er dan ook aan op een grondige analyse en motivatie van bepaalde keuzes, m.a.w. op impactanalyses en kosten/batenanalyses die de gevolgen op alle betrokken stakeholders op een neutrale en evenwichtige manier in kaart brengen: deze afwegingen mogen zich niet beperken tot de impact op de kosten van de netbeheerders, maar moeten de gevolgen – ook op langere termijn – van bepaalde keuzes op de kostenefficiëntie van het gehele elektrische systeem omvatten.

De netgebruikers willen ook in herinnering brengen dat de Europese Netwerkcodes tot doel hebben om zoveel mogelijk regelgeving te harmoniseren, in het bijzonder deze waar er een duidelijke grensoverschrijdende impact is. Het is voor de netgebruikers dan ook essentieel dat de implementatie van de NC's in België:

- op een coherente en consistente manier over alle beleidsniveaus heen gebeurt;
- wordt afgestemd op de *best practices* in de buurlanden, en er dus geen keuzes worden gemaakt die leiden tot verplichtingen of lasten voor de netgebruikers die zwaarder zijn dan in de buurlanden.

4. Opmerkingen over het voorstel voor een aangepast FTR

4.1. Voorbehoud

De netgebruikers willen eerst en vooral opmerken dat een aantal aspecten nog niet grondig zijn doorgesproken met de *stakeholders*, laat staan dat er met hen een consensus is bereikt. Voor deze aspecten bevat het FTR vaak een algemene en vage bepaling die dan later via andere regelgevende documenten (bv. *terms & conditions*, contracten, voorschriften, standaarden, normen, ...) concreet zal ingevuld worden.

Het betreft twee soorten bepalingen:

- enerzijds gaat het om elementen die Elia wil aanpassen (bv. aankoop van reactieve energie) of invoeren (bv. bijkomende verplichtingen voor netgebruikers die momenteel niet onder verplichtingen vallen voor CIPU eenheden of procedures in verband met stormrisico) maar waarover nog geen consensus is bereikt met de *stakeholders*;
- anderzijds zijn er elementen van de Europese netwerkcodes (bv. *emergency & restoration*) die moeten omgezet worden in Belgische wetgeving maar die – omwille van tijdsgebrek – nog niet voldoende zijn kunnen uitgewerkt en besproken worden.

Deze algemene en vage bepalingen bieden weinig houvast voor de netgebruikers. De netgebruikers willen dan ook uitdrukkelijk een voorbehoud formuleren bij deze algemene en vage bepalingen. Zij behouden zich dan ook het recht voor om zich in de toekomst te verzetten tegen de concrete voorstellen om deze algemene en vage bepalingen uit te voeren.

De netgebruikers wensen er bovendien ook de aandacht op te trekken dat de consultatie over het voorstel voor een aangepast FTR afloopt op 16 april 2018, maar dat de consultatie over de technische vereisten nog verder loopt tot 23 april 2018. De netgebruikers wensen daarom nog een tweede voorbehoud te formuleren, in die zin dat nuttige opmerkingen in het kader van de consultatie over de technische vereisen nog moeten kunnen meegenomen worden in het voorstel voor aangepast FTR.

Verder wensen de netgebruikers ook op te merken dat het voor alle relevante netbeheerders andere dan Elia, met name zowel de beheerders van de publieke distributienetten alsook de beheerders van gesloten industriële netten en gesloten distributienetten, moeilijk is om hun eigen voorstel voor algemene eisen in te dienen bij de competente autoriteiten indien zij niet voorafgaandelijk de finale versie van de algemene eisen vanwege Elia zullen kennen, in het bijzonder deze met betrekking tot NC RfG waarvoor zij ook op 17 mei 2018 hun eigen voorstel moeten indienen. Dit leidt tot onzekerheid voor deze netgebruikers alsook alle achterliggende netgebruikers.

4.2. Positieve evoluties

De netgebruikers erkennen dat de besprekingen over het FTR en de voorstellen voor een aangepast FTR ook een aantal positieve evoluties bevatten.

Ook al hebben de netgebruikers nog een aantal praktische en technische opmerkingen en suggesties, zij steunen in het algemeen de basisprincipes van de volgende elementen in de voorstellen voor een aangepast FTR.

Categorisatie van significante netgebruikers A en B

De netgebruikers verwelkomen de beslissing om de grens tussen elektriciteitsproductie-eenheden A en B vast te leggen op 1 MW. Het verschuiven van de initieel voorgestelde grens van 0,25 MW naar 1 MW sluit heel wat kleine productie-eenheden uit van de technische vereisten en de informatieverplichtingen die van toepassing zijn op eenheden type B. Deze beslissing beperkt de kosten bij de netgebruikers.

In het kader van de beslissing over de grens tussen type A en B ondersteunen de netgebruikers het opleggen van extra technische vereisten via de regionale technische reglementen. De netgebruikers willen wel hun oproep aan de netbeheerders herhalen om:

- geen telecontrole op te leggen wanneer dit niet nodig is;
- te bekijken of de kost van de telecontrole kan verminderd worden;
- te onderzoeken of (een deel van) de kost van de telecontrole kan gesocialiseerd worden.

Derogaties

De netgebruikers stellen het op prijs dat de netbeheerders nu reeds – tegelijk met de consultatie over de voorstellen voor een aangepast FTR en de technische vereisten – aangeven welke derogaties zij hebben geïdentificeerd en zullen aanvragen. Dit vergroot het inzicht – ook al ontbreekt nog de juridische zekerheid – in welke verplichtingen van toepassing zullen zijn op welke installaties.

Gemeenschappelijke afspraken over frequentie

De netgebruikers beschouwen het ook als een groot vooruitgang dat de netbeheerders er in Europa in geslaagd zijn om gemeenschappelijke afspraken te maken over de technische en operationele aspecten van het beheer van de frequentie.

Congestiebeheer

De netgebruikers verwelkomen en ondersteunen de verdere evolutie van het mechanisme voor congestiebeheer, d.w.z. het opheffen van de rode zones en het uitbreiden van het gebruik van het instrument van de *redispatch* om congesties op te lossen.

Aansluitingsprocedure

Binnen de Elia Users' Group zijn grote inspanningen gedaan om – in consensus tussen alle betrokkenen – voorstellen te formuleren tot aanpassing en verbetering van de aansluitingsprocedure. De netgebruikers zijn verheugd om vast te stellen dat deze voorstellen geïntegreerd zijn in de voorstellen tot aanpassing van het FTR, hoewel er nog bijkomende verduidelijking en wijzigingen nodig zijn in de voorliggende tekst van het FTR met betrekking tot de relevante netbeheerders waarvoor deze procedures gelden.

Gesloten distributiesystemen

De netgebruikers stellen vast dat ook de aanbevelingen van de Elia Users' Group over de gesloten distributiesystemen zijn opgenomen in de voorstellen. De netgebruikers beschouwen het ook als een grote verbetering dat de bepalingen met betrekking tot de gesloten distributiesystemen werden geactualiseerd en gegroepeerd. Op een brede waaier van punten zijn evenwel verdere verduidelijkingen en verbeteringen noodzakelijk, niet in het minst omwille van problemen met de definities en afbakening van het toepassingsgebied van de bepalingen.

4.3. Inhoudelijke opmerkingen en suggesties

De netgebruikers wensen de volgende opmerkingen en suggesties te maken met betrekking tot de voorstellen voor een aangepast FTR.

Tekortkomingen in de vertaling en coherentie van de teksten

De netgebruikers wensen Elia op te roepen om de voorgestelde teksten opnieuw te screenen op nummering (bv. nummering van 'verbindingspunt' en 'netgebruikers' in de definities), vertaling (bv. 'kernontploffing' versus 'incident nucléaire') en coherentie (bv. 'meting' versus 'telling').

Onduidelijke en ontbrekende definities

De netgebruikers zijn van oordeel dat ook de definities nog een keer onder loep moeten genomen worden: sommige definities zijn onduidelijk (bv. het onderscheid tussen TSO en RTSO, de definitie van aansluitingspunt in het geval van een site met meerdere aansluitingen) of ontbreken (bv. coördineerbaarheid, belasting, ...). Ondanks herhaaldelijke vraag is er nog steeds geen definitie van '*cross-border relevant*'.

Discriminatie type C productie-eenheden

Elia heeft meegedeeld dat een derogatie zal aangevraagd worden voor productie-eenheden type A en B die zijn aangesloten op een spanning boven 110 kV. De netgebruikers betreuren dat geen gelijkaardige derogatie wordt aangevraagd voor productie-eenheden type C die zijn aangesloten boven een spanning van 110 kV: de huidige regeling leidt tot een ongelijke behandeling van installaties type C aangesloten boven een spanning van 110 kV en deze aangesloten op een spanning onder 110 kV of via een gesloten distributiesysteem. De limiet 110 kV heeft in België geen betekenis. Daarenboven worden soms 70 kVA lijnen vervangen door 150 kV lijnen wat tot dubieuze situaties kan leiden.

Juridische onzekerheid over derogaties

Zoals gezegd, stellen de netgebruikers het op prijs dat Elia de aan te vragen derogaties reeds heeft geïdentificeerd. De netgebruikers wensen niettemin de aandacht te trekken op de grote juridische onzekerheid voor de netgebruikers, ook al engageert Elia zich om de geïdentificeerde derogaties aan te vragen. Zullen de aangevraagde derogaties effectief verleend worden door de bevoegde autoriteiten? Voor hoelang zal de derogatie toegestaan worden (3 jaar of 5 jaar)? Zal de derogatie na het verstrijken van deze termijn verlengd worden? De netgebruikers roepen alle betrokkenen dan ook op om een duidelijke visie te ontwikkelen over het gebruik van de derogaties om de onzekerheid bij de netgebruikers tot een minimum te kunnen beperken.

Onduidelijkheid over ingrijpende modernisering

De netgebruikers kunnen zich in grote lijnen vinden met de procedure voor de ingrijpende modernisering zoals die is besproken tijdens de werkgroepen. De netgebruikers zijn echter van mening dat de vertaling van deze afspraken in de teksten van het voorstel voor een aangepast FTR veel te wensen overlaat en op bepaalde punten diametraal tegenover de bereikte consensus staat. De netgebruikers stellen dan ook voor om deze teksten te herwerken en in lijn te brengen met de afspraken die gemaakt zijn in de werkgroepen. De netgebruikers wensen er ook de aandacht op te trekken dat een strenge invulling van het begrip 'ingrijpende modernisering' een rem kan zetten op investeringen bij de netgebruikers.

Lokaal transportnet niet afgestemd op Europese netwerkcodes en buurlanden

De herziening van het FTR houdt een ingrijpende wijziging van het regelgevende kader in. De netgebruikers betreuren dat van deze gelegenheid geen gebruik werd gemaakt om – in het licht van de doelstelling om te evolueren naar een geharmoniseerde Europese markt – de grens tussen het transmissie- en het distributieniveau (in de zin van de Europese netcodes) vast te leggen op 70 kV. Dit zou de implementatie van de Europese netcodes vergemakkelijken omdat de onderwerpen die verband houden met transmissie dan per definitie op federaal niveau kunnen behandeld worden terwijl de onderwerpen die verband houden met distributie dan door de regionale wetgever kunnen opgepikt worden.

Integriteit van installaties en eilandmodus

Omwille van het vrijwaren van de veiligheid en integriteit van industriële installaties is het noodzakelijk om in geval van noodsituaties of dreigende incidenten deze installaties los te mogen koppelen van het net (bijvoorbeeld in het kader van een ordentelijke en gecontroleerde *shut down*). Vandaag omvat het FTR onvoldoende de modaliteiten en gevolgen met betrekking tot het activeren van eilandmodus van sites. Het is voor de netgebruikers in het algemeen onaanvaardbaar dat het behoud van de integriteit van het net voorrang zou krijgen op het behoud van de integriteit van de installaties van de netgebruikers.

Geen evenwicht tussen rechten en plichten van netbeheerder en netgebruiker

De netgebruikers zijn ook van oordeel dat het voorstel voor een aangepast FTR nog op verschillende plaatsen moet bijgestuurd worden om tot een evenwicht tussen de rechten en de plichten van de netbeheerder en de netgebruiker te komen. Een voorbeeld: het voorstel van FTR bevat strenge duidelijke verplichtingen en aansprakelijkheden voor de BRP, maar niet de verplichting en de aansprakelijkheid van Elia voor het publiceren van de onbalansprijs. Een tweede voorbeeld: het voorstel van FTR bevat heel wat informatieverplichtingen vanwege de netgebruiker naar de netbeheerder terwijl informatie van de netbeheerder naar de netgebruiker ook zeer belangrijk is voor de integriteit en de veilige uitbating van de installatie van de netgebruiker.

Te strenge technische vereisten

Op sommige vlakken legt Elia bijzonder strenge technische vereisten op die verder gaan dan wat de Europese Netwerkcodes voorschrijven. Een goed voorbeeld zijn de technische vereisten voor opslag. De Europese Netwerkcodes verplichten Elia niet om technische vereisten voor opslag uit te werken: de netgebruikers zijn van oordeel dat Elia dan ook moet motiveren waarom het toch nodig of nuttig is om dergelijke vereisten uit te werken. Het uitwerken van dergelijke optionele vereisten brengt ook heel wat praktische toepassingsproblemen met zich. De technische vereisten voor opslag zijn van toepassing op nieuwe opslaginstallaties: welke regels zijn dan van toepassing zijn op bestaande opslaginstallaties. Pompstations vallen onder het toepassingsgebied van de Europese Netwerkcodes (NC RfG): zijn de technische voorschriften voor opslag van Elia ook van toepassing op deze pompstations? Bovendien zijn er ook heel wat technische voorschriften die strenger lijken te zijn dan wat de Europese Netwerkcodes voorschrijven, bijvoorbeeld artikel 86, §2 laatste alinea (geen vermelding van de ondergrens van 110 kV), artikel 90, §2 (figuur is niet conform met NC RfG) of artikel 93 (ontbreken van de verantwoording vereist volgens NC RfG).

Onzekerheid over marktgebaseerde mechanismes en eventuele vergoedingen

In de voorstellen voor een aangepast FTR worden bepaalde verwijzingen naar marktgebaseerde mechanismes (bv. aankoop van reactieve energie via een offertevraag) geschrapt en vervangen door een algemene en vage bepaling. In andere gevallen worden nieuwe verplichtingen geïntroduceerd zonder dat het duidelijk is of – en onder welke voorwaarden – daar een vergoeding zou kunnen tegenover staan (bv. invoering van flexibele toegang). Het is duidelijk de strategie – tot spijt van de netgebruikers – om de discussie over eventuele marktgebaseerde mechanismes en eventuele vergoedingen in een tweede fase te voeren: de netgebruikers wensen niettemin in elk geval te vermijden dat het gebruik van marktgebaseerde mechanismes of het vergoeding van bepaalde diensten nadien onmogelijk zou blijken omdat een regelgevende basis voor het gebruik van een marktgebaseerd mechanisme of de toekenning van een vergoeding ontbreekt.

Onduidelijkheid over verplichtingen bij leveren van flexibiliteit via vraagbeheer

Installaties die met vraagbeheer flexibiliteit willen leveren aan netbeheerders, moeten aan allerlei bijkomende verplichtingen voldoen. Het is echter niet altijd even duidelijk wat dan de verplichtingen voor deze installaties zijn wanneer geen flexibiliteit via vraagbeheer meer wordt aangeboden. Vervallen de verplichtingen?

Discrepancie tussen het toepassingsgebied van de NC RfG en deDCC

De netgebruikers betreuren dat het voorstel van FTR niet beter een antwoord biedt op de herhaaldelijke opmerkingen met betrekking tot de problematiek die gekoppeld is aan het verschil in toepassingsgebied tussen RfG (unit) en DCC (site), waardoor ook nu nog steeds onduidelijkheden blijven bestaan met betrekking tot de verplichtingen die rusten op de verschillende netgebruikers en de samenhang van de bepalingen die door Elia worden opgelegd (bijvoorbeeld in het kader van reactief huishouding).

Toepassingsgebied FTR

De netgebruikers dringen ook aan op een duidelijke omschrijving van het toepassingsgebied van het FTR. Een duidelijke omschrijving van het toepassingsgebied zou, enerzijds, de leesbaarheid kunnen bevorderen (bv. de 97 verwijzingen naar de regelzone zijn dan niet langer nodig) en, anderzijds, een aantal openstaande vragen beantwoorden (bv. het FTR is enkel van toepassing op netgebruikers aangesloten op het transmissienet, maar de bepalingen voor balancerend en ondersteunende diensten gelden ook voor netgebruikers aangesloten op het distributienet).

Submeters

Submeters laten toe om een welbepaalde energiestromen achter de hoofdmeter op te volgen. Submeters hebben geen impact op het gebruik van de hoofdmeter die de globale afname op een toegangspunt meet en de basis blijft voor de bestaande processen die verband houden met de toegang tot het net (nettariëven, *settlement*, reconciliatie, ...). De netgebruikers betreuren dan ook dat het voorstel van FTR het monopolie van de netbeheerder op de submeters in stand houdt. Submeters zouden een niet-gereguleerde commerciële activiteit moeten blijven zoals alle andere activiteiten na de hoofdmeter. Dit laat de commerciële partijen toe om – *case by case* – de meest efficiënte meetoplossing te kiezen, gebruik te maken van de bestaande submeters of te kiezen voor submeters die geïntegreerd zijn in de commerciële toepassingen die zij aan bieden. Commerciële submeters bieden daarom tal van voordelen voor de netgebruikers.

4.4. Conclusie

Gelet op het grote aantal opmerkingen en het fundamenteel karakter van sommige opmerkingen zijn de netgebruikers van oordeel dat het voorstel voor een aangepast FTR nog niet voldragen lijkt. Het gevolg is dat noodgedwongen nog heel wat aanpassingen, verbeteringen en aanvullingen aan de tekst zullen moeten aangebracht worden.

De netgebruikers dringen er daarom op aan dat zij – in alle transparantie – verder betrokken worden bij de verdere bijsturing van het voorstel van FTR (zie ook titel 3.2.).

5. Opmerkingen over de implementatie van het aangepaste FTR

5.1. Nood aan een realistische implementatieplanning

De inwerkingtreding van het nieuwe FTR is een grote uitdaging voor de netgebruikers: krappe deadlines, creatie van nieuwe rollen (bv. Outage Planner, Scheduling Agent, ...), operationele- en IT-implementaties, aanpassen van de contracten, ...

De netgebruikers dringen er dan ook op aan dat – in overleg met de netgebruikers, de regulator en Directie Energie – een realistische implementatieplanning wordt opgesteld.

5.2. Geen onzekerheid die investeringen in het gedrang brengt

De netgebruikers wensen er de aandacht op te trekken dat de praktische toepassing van de regels voor bestaande en nieuwe installaties juridische onzekerheid voor de investeerders dreigt te creëren.

Het probleem stelt zich als volgt:

- Artikel 4.2. van de NC RfG stelt dat een elektriciteitsproductie-eenheid waarvoor geen bindende overeenkomst voor de aankoop van het belangrijkste onderdeel van de productie-installatie is gesloten binnen de twee jaar na de inwerkingtreding van deze verordening (d.i. 17 mei 2018), als nieuw moeten beschouwd worden.
- Artikel 7.4 van de NC RfG schrijft aan de andere kant voor dat de relevante netbeheerder of de netbeheerder technische voorschriften moet uitwerken en voorleggen aan de competente overheid voor goedkeuring binnen de twee jaar na de inwerkingtreding van deze verordening (d.i. 17 mei 2018).
- Het gevolg is dat op 17.05.2018 bepaalde investeringen als nieuw zullen worden beschouwd terwijl er nog geen beslissing is genomen door de competente autoriteit over de nieuwe vereisten die van toepassing zullen zijn. In België wordt de beslissing over deze nieuwe vereisten verwacht met de goedkeuring van het FTR die verwacht wordt in november 2018, d.i. 6 maanden na

indiening voorzien in april 2019. Bovendien blijft Elia bij het beoordelen van aansluitingsaanvragen verwijzen naar de voorwaarden in het bestaande FTR terwijl nieuwe en dus andere vereisten van toepassing zullen zijn op de installatie. Dit creëert een periode – bijna een jaar – van grote onzekerheid die alle investeringen dreigt af te remmen.

De netgebruikers roepen alle betrokken dan ook om deze onzekerheid zo snel mogelijk weg te nemen zodat het investeringsklimaat niet negatief wordt beïnvloed. Artikel 4.2, laatste zin, van de NC RfG biedt daartoe de mogelijkheid:

‘Een lidstaat kan erin voorzien dat de regulerende instantie in gespecificeerde omstandigheden kan bepalen of de elektriciteitsproductie-eenheid als een bestaande productie-eenheid dan wel als nieuwe productie-eenheid moet worden beschouwd’.

Deze mogelijkheid werd reeds gebruikt in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk door de datum vanaf wanneer een installatie in principe als nieuw moet worden beschouwd met een jaar te verschuiven. In België zou de datum vanaf wanneer een installatie als nieuw wordt beschouwd – thans 17 mei 2018 – eveneens kunnen aangepast worden zodat die samen valt met de inwerkingtreding van het FTR.

Gelijkaardige bepalingen gelden voor de DCC en de netgebruikers vragen dan ook dat ook voor de installaties die onder de DCC vallen van dergelijke mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om te vermijden dat er een negatieve impact zou zijn op investeringsbeslissingen door onnodige onzekerheid en risico’s.
